

Näituse
avamine
13.12
kell 17

Eesti Tekstiilikunstnike Liidu AASTANÄITUS

ETTE

tekstilikunst.ee

VATLIK

14.12.2023–13.01.2024

Marijn Pittsala, "Tegutsustav"

Publikuprogramm
L 16.12.2023,
6.01 ja 13.01.2024
kell 12–16

EteKL

ARS Kunstilinnaku
projektiruum
Pärnu mnt 154, Tallinn

E–R 12–18
L 12–16 pühade ajal suletud

Foto Lisette Laanoja

Eesti Tekstiilikunstnike Liidu aastanäitus

ETTE/VAATLIK

1993. aastal asutatud Eesti Tekstiilikunstnike Liidul on lõppemas kolmekümnes tegevusaasta, mis viib mõtted nii tulevikku kui ahvatleb tagasi vaatama.

Mis seostub sõnaga ettevaatlik? Kas esimesena meenub ettevaatlikkus, alalhoidlikkus, pelgus millegi ees, mis võib juhtuda? Või tundub põnev mõelda ettepoole vaatamisest, tulevikuootusest mis silmapiiril vaevumärgatavalt terendamas? Näituse teema pakub mõlemat võimalust.

Näitus ETTE/VAATLIK on avatud
ARS Kunstlinnaku projektiruumis
14.12.2023- 13.01.2024.

Kujundus Madis Liplap, kataloogi kujundus Kadi Pajupuu.

Täname Eesti Kultuurkapitali,
Eesti Kunstnike Liitu.

Autorid

Zane Shumeiko	6	Kerttu Varik	36
Ilme Rätsep	8	Krista Leesi	38
Erika Pedak	10	Marilyn Piirsalu	40
Mariann Kallas	12	Sigrid Huik	42
Elna Kaasik	14	Kadi Pajupuu	44
Reet Talimaa	16	Ljudmila Swarczewskaja	46
Ehalill Halliste	17	Erika Tammperre	48
Aune Taamal	18	Liisa Torsus	50
Tuuli Reinsoo	20	Ene Pars	52
Milvi Thalheim	22		
Tiina Puhkan	24		
Anu Raud	26		
Svetlana Todurova	28		
Ülle Saatmäe	30		
Malle-Maria Sild	32		
Aet Ollisaar	34		

Zane Shumeiko

Sõja laps

2006 / 2023

115 x 170 cm

Vilt, vabakäetikand, kollaaž.

Alustasin seda tööd 2006. aastal ja lõpetasin 2023. Algselt olin mõjutatud lapsepõlvemälestustest, kui räägiti Ukrainast ja Tšernobõli katastroofist. 2023 elame Ukraina sõja ajas. Otsustasin selle töö lõpule viia ja pühendada sõja tõttu kannatanud lastele.

Foto: Zane Shumeiko

Ilme Rätsep

Ühenduse loomine II

2023

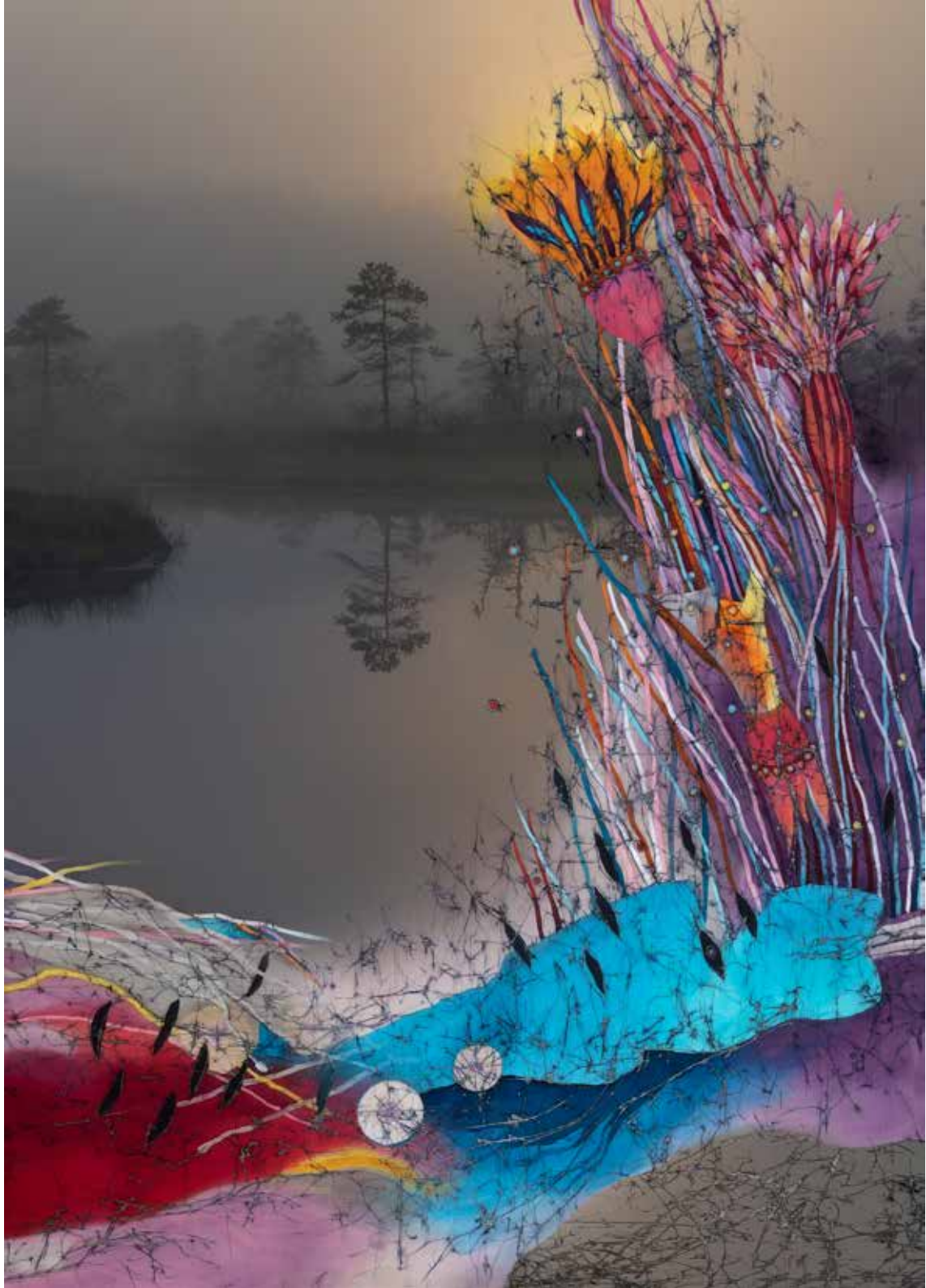
138 x 177 cm

Autoritehnika, kuumvahamaal, foto.

Ettevaatus ja riskide võtmine. Kuidas leida tasakaal ettevaatlikkuse ja spontaanse vabaduse vahel, et luua uusi ühendusi kõikide võimaluste teel.

Foto: Ilme Rätsep

Erika Pedak

Sammud

2022

124 x 118 cm

Märgvilditud naturaalne kihnu maalamba vill, sashiko-tehnika sünteetilise lõngaga.

Mõte kui idee on tähtis. Tegelikult loeb aga sellele järgnev tegu. Idee realiseerub vaid tegutsemisega. Astu esimene samm. Pole tähtis, on see ettevaatlik või tormakas. Ettevaatlikkus tähendab minna riskimata. Seegi on omamoodi risk, mille käigus võib jääda kogemata midagi väga olulist. Riskides võivad sündida ootamatud lahendused. Väikestest sammudest saavad suured. Trafaretne, kuid tööpoolest seatud eesmärgini jõudmisel tuleb samme tunda ja tunnetada. Iga hinna eest sihtpunkti jõudes võid kedagi/midagi valusalt tallata ja samas maha magada tõelise leiu sel teekonnal. Kiirusta aeglaselt, et nautida ja leida. Ära karda riske, et avastada ja kogeda ootamatut.

Fotod: Tambet Pedak

Mariann Kallas

Tulevikku trotsides

Triptühhon Päeva kuumus / Metsavarjus / Vetevoos

2023

300 x 110 cm

Gobeläntechnika; villane, puuvillane, efektlõng, linane.

Töö pealkiri iseloomustab inimkonna hoiakut tänases maailmas. Triptühhoni osade nimed PÄEVA KUUMUSES + METSA VARJUS + VETEVOOS on mured, mis on meile nähtavad, aga loodus tegutseb omasoodu. Kas oskame oma käitumises midagi parandada?

Fotod: Mariann Kallas, Lisette Laanoja

Elna Kaasik

MetsaMaastik I, II

2023

200 x 200 cm

Käsitufting, vill.

Vaatan ette oma loometeele. Põnev on astuda kangastelgede tagant kõrvale ... disainiteele.

Reet Talimaa

Maga, lapsukene, maga.

2023

86 x 84 cm

Põime; linane, vill, puuvill.

On midagi õrna ja kaitsetut unnevajumise hetkes. Uni võib olla kosutuse ja paopaik, unelaul, sarnaselt palvega, teelesaatmine ja kaitse. /.../ "kui maailmas on nii palju jõhkrust ja maailmas on nii palju õrnust siis kuidas elada" /.../, kirjutab luuletaja Mirjam Parve. Mõtlemisest Ukrainast Venemaale küüditatud laste peale sündis selle vaiba kavand. Vaiba kudumine on üks viis nende laste eest palvetada. Palve on meie ainus lootus ja võimalus olukorras, mida me muuta ei suuda, aga millega leppida ei saa.

Foto: Lisette Laanoja

Ehalill Halliste

Roosa king

2023

100 x 100 cm

Gobelään

Kavand - Jasmine Juhani, 3-aastane. Teostus - Ehalill Halliste Ettevaatust! Roosa king langeb, võid pihta saada! Kõik pudeneb, nihkub, mureneb, mullistub, teiseneb. Kui oled ettevaatlik, võid raja leida.

Foto: Ehalill Halliste

Aune Taamal

Ecce Homo

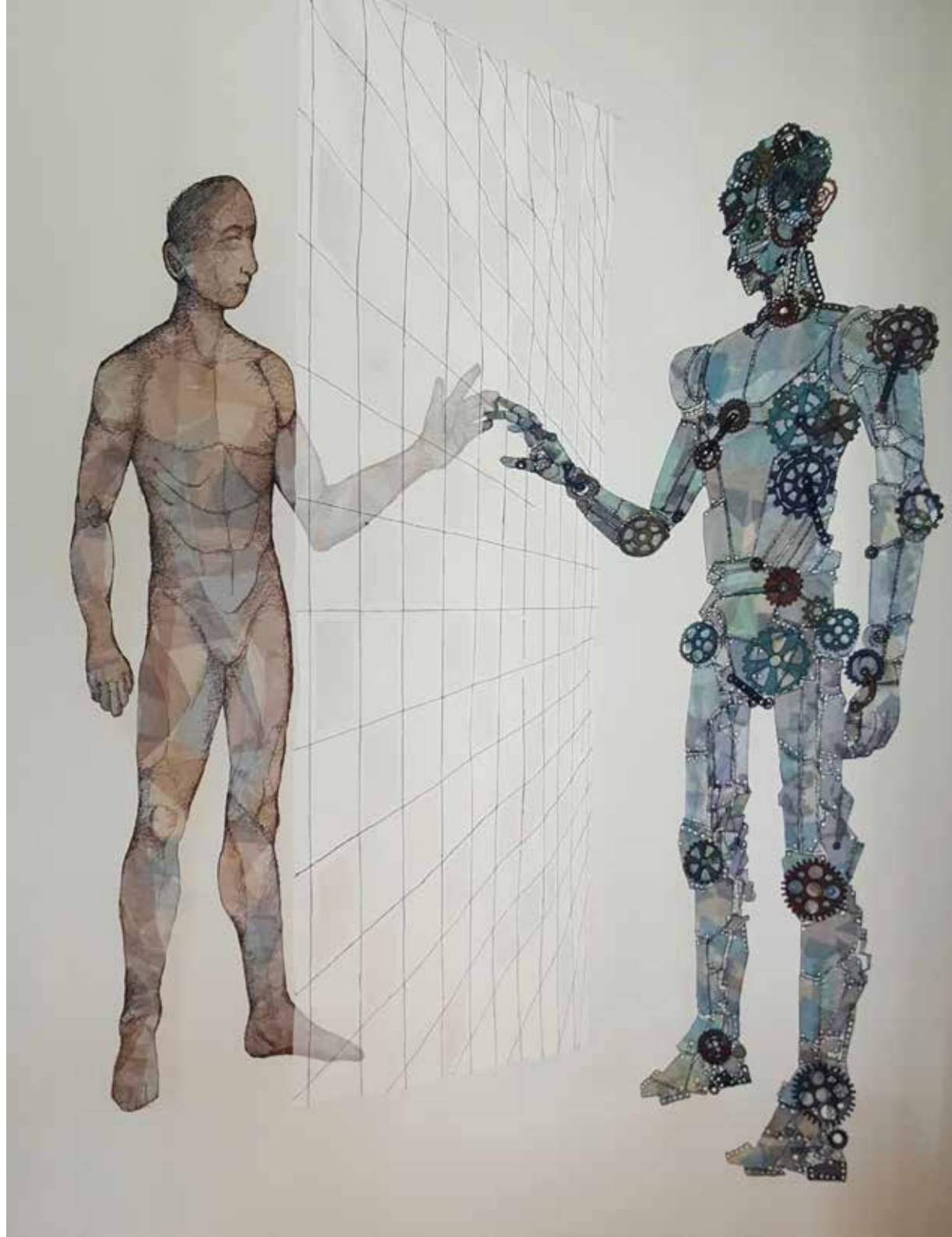
2023

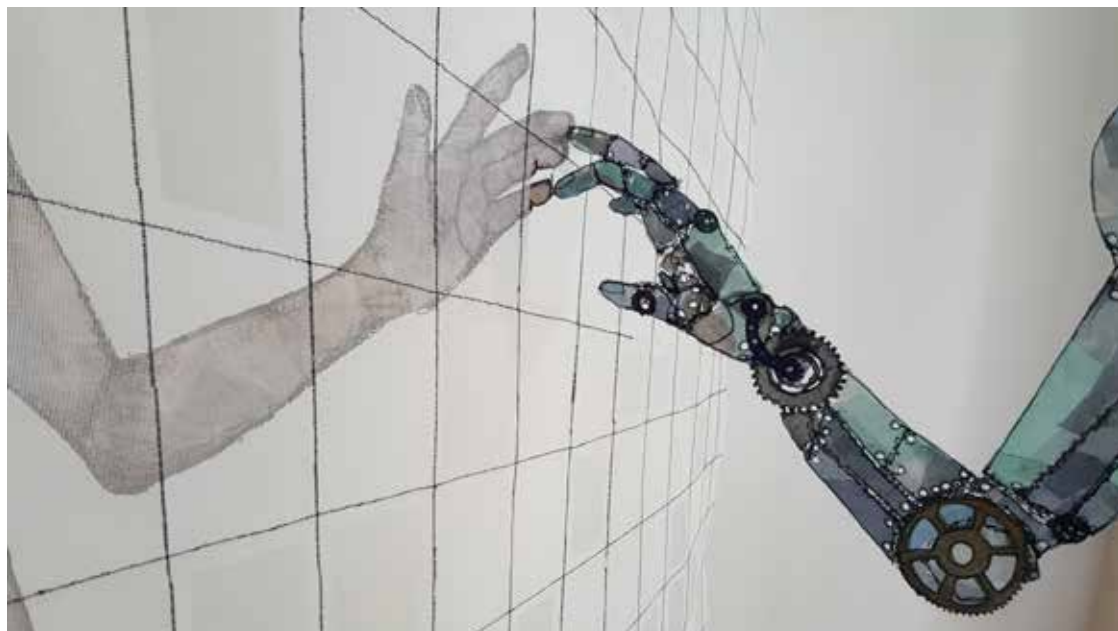
165 x 185 x 30 cm

Lõikamine, sulatamine, tikkimine; polüester, puuvill, siid.

Installatsioon Ecce Homo arutleb tehisintellektiga silmitsi seisva inimliigi tuleviku üle. Kas ja kuidas AI edusammud mõjutavad inimeseks olemise ja vaba tahte teostamise tähendust. Arukate arvutite ja tarkvara loomine on tõstatanud küsimusi teadvuse olemuse ja inimesesarnase intelligentsiga tehisloendite loomise eetika kohta. Ühest küljest on AI kujunenud tehnoloogiatoöstuse oluliseks osaks, teisalt räägitakse ka kasvavast ohust planeedile, inimeste vabadusele ja suveräänsusele. Installatsiooni pealkiri seostub Hispaania linna Borja kabeli freskoga "Ecce Homo". See Kristuse nägu kujutav teos sai maailmakuulsaks "tänu" ühe hobirestauraatori oskamatule restaureerimisele. Katastroofi, mis juhtus on püütud taastada ka tehisintellekti tarkvara abil. Tulemuses ilmnenud vead on hea näide, et tehisintellekt ei suuda vähemalt kunstilises tegevuses inimesega võistelda.

Fotod: Aune Taamal

Tuuli Reinsoo

Tuuli Reinsoo (vilt) Selma Reinsoo ,[1924-2021]
tikand Valve Soovik [1926-2007] käsitsi kootud
püksiriie Sirje Reinsoo (koolivorm)

Jäljed

2023

1. vaip 137 x 94 cm

2. vaip 102 x 94 cm

Viltimine, tikand, pärlitikand, kollaaž, käsitsi kootud kangas aastast 1965, koolivorm aastast 1967, nõelumine, kudum harutatud lõng, politseiniku vorm korstnajaalast.

Mis saab siis, kui mind enam ei ole? laulis Urmas Alender. Mis saab meie asjadest, kui ootamatult lahkume? Mis saab meie loomingust ja mis saab ideedest? On niisuguseid hetki, kus ma ka juba mõtlen sellele. Kui vanaema lahkus, jäi temast maha virnades imelist näputööd. Siis, kui ta veel nägi, toimetasid ta töökad sõrmed alati mõne pitskinda või lõngamaali kallal. Vanaema Selma oli osav tikkija. Kuid aja jooksul olid padjad ja pildid tolmu, koide ja kulumise tõttu kaotanud algse värskuse ning sattunud hävimisohtu. Hakkasin muretsema, kas suudan need mälestustena talletada. Ma ei tahtnud jätta esemeid nagu nad olid, vaid tõsta nad pjedestaalile, mida nad minu silmis väärivad, neil oli potentsiaali olla enam kui diivanipadi või raamitud pilt. Võibolla vaiba sisse integreerituna on rohkem lootust, et nad säilivad ka siis, kui mindki enam pole. Lisaks oli kodus kuhi ebamäärast, koidest ära puretud sinist kangast, mis osutus ema vanaks koolivormiks (Tõrva vabrikust lambavilla ning jänesenahkade vastu

vahetatud), ja teise vanaema isekedratud ja rõikasinega ise värvitud peenvillasest lõngast, ise kangastelgedel kootud püksiriie. Vastu kõiki ootusi sai neist viltimise ja lapitöö abil päris asjalik materjal. Kasutasin ära ka enda tehtud esimese vilditüki aastast 2003, mis oli jõudnud elada 3 elu padja, koti ja kassi vestina. tikandi raamiks sai politseiametniku seelik, mille kunagi korstnajaalga ehitatud kapist leidsime. Selma. Palun mäletage seda nime. Selma, kel olid peas suuremad ideed, kui ta käed suutsid edasi anda. Vanaema, ma päriselt tegin mis suutsin. Iga lõngapiste, mis tegin, tuletas sind jälle meelde, ja see oli päris raske. Pole veel palju aega möödas... Ma pidin olema väga, VÄGA ettevaatlik, sest

need tikandid olid õrnad, koolivorm muudkui rebenes, ja ma pole kunagi tundnud mõnd teost tehes nii suurt hirmu, et rikun midagi ära ja see lihtsalt hävib, kaob mu käte vahelt. Samuti proovisin end mõelda 40, 70, 90 aastat tulevikku. Kas keegi näeb nendes esemetes siis väärtust? kui palju asju jääb meist maha... Ütle, mis meist saab, küsivad nad. Ma ei tea. Aga olen lootusrikkalt ette vaatlik.

Fotod: Tuuli Reinsoo

Milvi Thalheim

Jahe valgus

2023

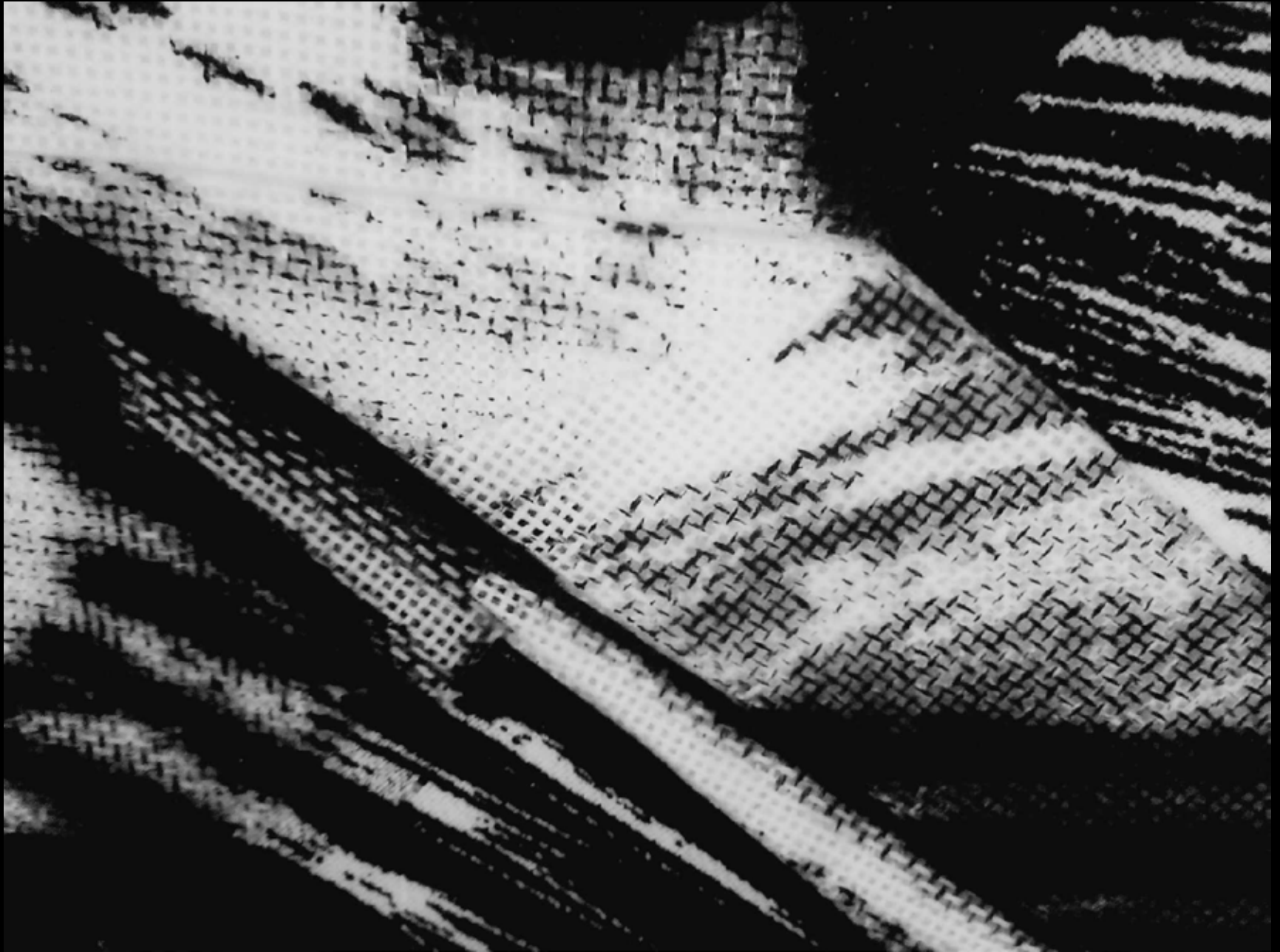
120 x 50 cm

Trükk.

Minu tööd on dünaamiliselt muutuvad pildid, otsesed pilguheitmised minu loodud trükitud loodusmeeleoludele. Neid loodust seletavaid meeleolusid väljendan mitte enam tekstiilil, vaid ette vaatavalt uuel materjalil. Uus lähenemine annab edasi tekstiili kui minu lemmikmaterjali faktuuri ja terviktunnetust. Kõikide märkide ja nähtuste nägemise lätteks on silm. Näen uusi võimalusi, mis aitavad tekstiili omapära esile tuua uues võtmes.

Fotod: Triin Thalheim

Tiina Puhkan

Puudutus

2023

24 x 9 cm (üks kinnas)

Silmuskude, tikand; vill, siid.

Töö sisaldab kaht paari kindaid. Üks asi, mis ettevaatlikkusega seostuvad, on valged kindad muuseumis, milledega tohib õrnalt katsuda hoolega hoitud varandust. Õrn ja toetav puudutus, anda endast parimat, lootusega vaadata tulevikku väärtuslikku hoides.

Fotod: Lisette Laanoja

Anu Raud

Taevavalgus

2022

110 x 180 cm

Gobeläänpõime; vill, lina.

Isegi auväärseim taevakeha PÄIKE on ettevaatlik tasahilju ja arglikult piiblipilvede vahelt piiludes ja taevavalgust maa peale saates. Pehmelt, mahedalt, mõõdukalt on alati hea. Mitte midagi üleliia. Sellised pilved püüdsin ma oma silmaga kinni Tartust Viljandisse sõites. Leidsin nendes suurt sügavust, ilu ja rahu.

Fotod: Tuuli Tubin McKinley, Aet Ollisaar

Svetlana Todurova

Maturation

2023

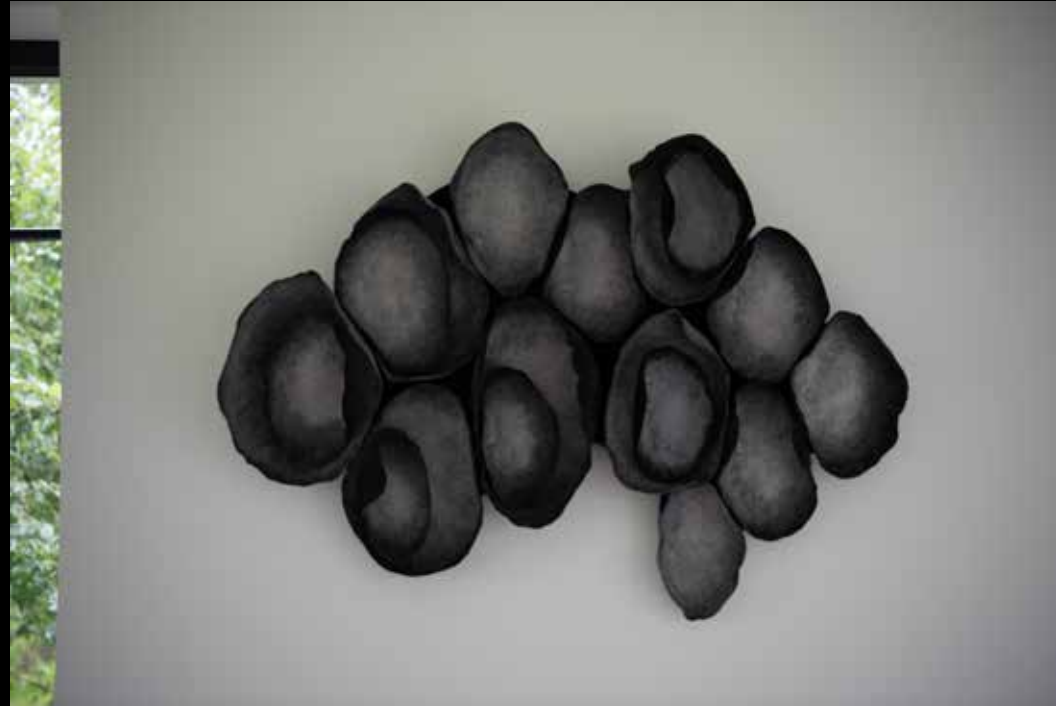
140 x 100 x 15 cm

Märgviltimine.

“Maturation” on mõtisklus sellest, kui palju hoiavad hirmud, välised arvamused, pidevalt muutuvad sotsiaalsed normid meie loomingulist õnnestumist vaos. Mõjutatuna välisteguritest, kippume unustama, et meis endis on kõik juba olemas. Tuleb vaid pöörata pilk sissepoole ja leida see illus ja võimas, millega loodus on meid õnnistatud. Ja killuke julgust ja tegusust, et seda arendada ja teistega jagada.

Fotod: Svetlana Todurova

Ülle Saatmäe

Blues

2023

75 x 340 x 15 cm

Taimetrükk linasel kangal.

Kas sulandumine taustaga on ettevaatlikkus või kaval ellujäämise strateegia? Taustast eemaldudes kanname teda siiski tahestahtmata endaga kaasas. Endaga ühte sammu käies on elu rahulikum.

Fotod: Ülle Saatmäe

Malle-Maria Sild

Helk

2023

43 x 45 cm

Autoritehnika, erineva tihedusega põimed. Materjalid - siid, villane, efektlõngad, metallniit, kuldniit.

Vaiba pinnafaktuurid on saavutatud erinevate lõimetiheduste ja kudumisvõtete abil.

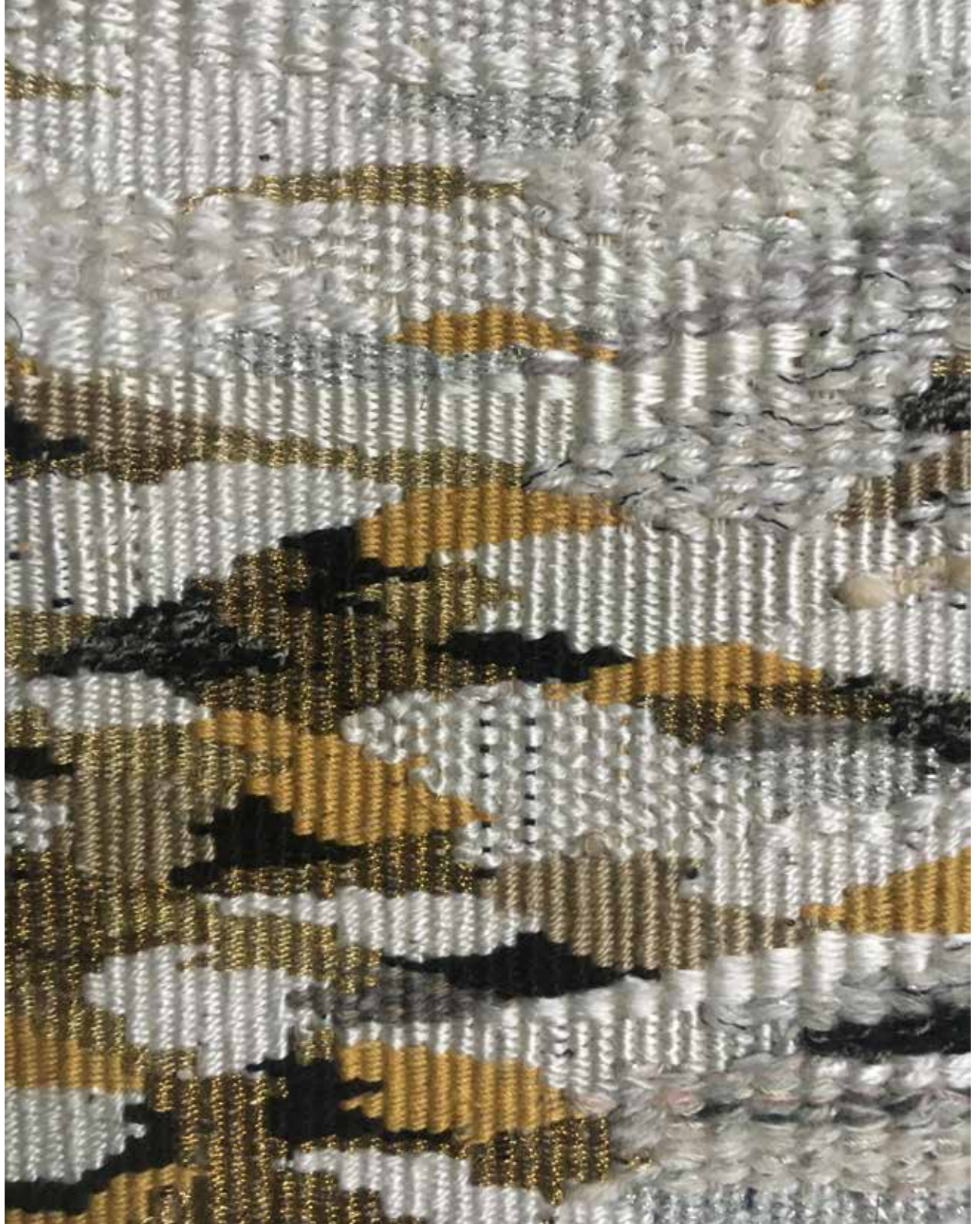
Ettevaatlikkusele viitab naturaalsete materjalide kasutamine ja nende omavaheliste seoste tekkimine, mis toob esile looduse harmoonia.

Inspiratsiooni allikaks on päikese helk jäisel merel.

Fotod: Lisette Laanoja, Malle-Maria Sild

Aet Ollisaar

Palun oota natuke, ma tulen kohe tagasi...

2023

122 x 162 cm

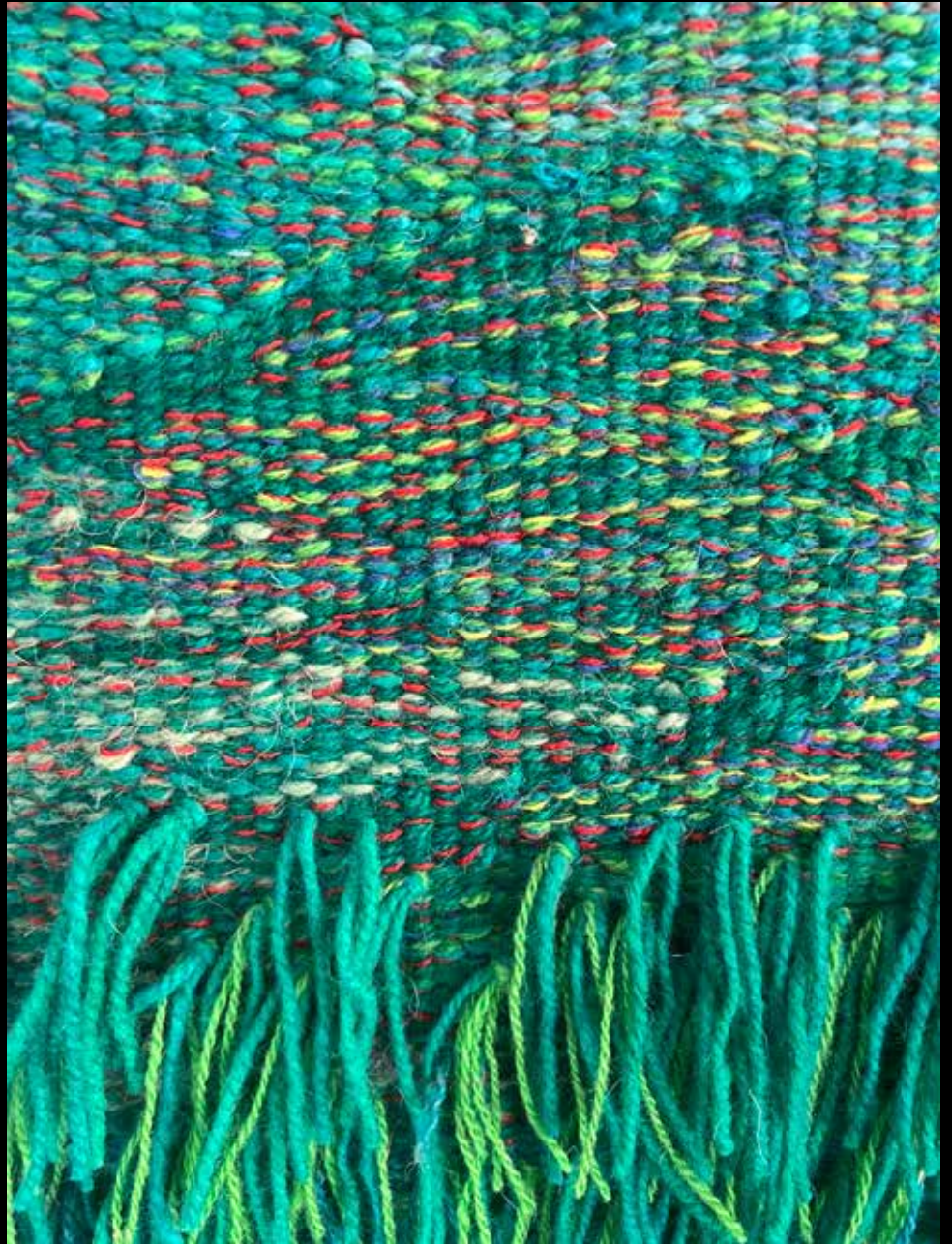
Gobelään, põime; vill, siid, lina.

Ole ettevaatlik! Vaata ette! Ometi on elus aegu, mil ettepoole vaatamine nõuab eneseületust. See töö on valminud ajal, mil elasin päev korraga, hoolitsedes selle eest, et midagi head jaguks igasse päeva. Vaatasin tagasi ja kogusin kokku kõike head, mille najal edasi minna. Elu koosnes erinevatest kihtidest, mida hoidis koos vaid õhuke niit. Ootasin, teadmata isegi mida. Ühel hetkel liikus kõik jälle oma kohale. Toolid on istumiseks valmis ja rohi on jälle roheline, kuigi võib-olla mitte päris nii nagu enne. Elu on õpetanud olema ettevaatlikum kui varem.

Fotod: Aet Ollisaar

Kerttu Varik

Tardunud 1 ja 2

2023

214 x 148 cm

Digitrükk; sifoon polüester kangas.

Ettevaatlus, et tulevikus ei tarduks kogu me loodus.

Fotod: Lisette Laanoja, Kerttu Varik

Krista Leesi

Maastik sokiga

2023

113 x 146 cm

Masinkudumine, villane.

*Peab olema väga ettevaatlik, et me oma üha
kiirenevas igapäevaelus ei kaotaks iseennast... ja
et me ei kaotaks selliseid väärtusi ja oskusi, mida
kannab endas üks käsitsi kootud maavillane sokk.*

Fotod: Krista Leesi

Marilyn Piirsalu

Tagasivaatav.

Külmetaja

2023

83 x 225 cm; 85 x 215 cm

RailReed, põime, tikand;

vill, puuvill/polüester.

Kaks põimevaipa, millel kujutatud inimfiguuri. Üks, kes on enda jaoks juba kõik ära otsustanud, edasimineku on tema jaoks kindel otsus, tema vaatab veel viimast korda tagasi ja teine, kes veel mõtleb, mis edasi...

Fotod: Marilyn Piirsalu

Sigrid Huik

Näitab ja vaatab I ja II

2023

2 kangast mõõtudega 90 x 180 cm

Kuumvahabatika; naturaalsiid.

Nii nagu kell kirikutornis vaatab ja justkui valvab meie üle näidates läbi sajandite õiget aega, nii ka majakas vaatab kaugetele näidates teed koju. Nad mõlemad valgustavad laskmata unustada, et jätkuvalt on asju, mis on päris ja mis on vajalikud veel kauaks, kauaks.

Kadi Pajupuu

Kõik vask nende naiste peeglitest

2023

200 x 150 x 20 cm

Põime; vask.

Vaskplekirull oli minu ema kogutud materjalide hulgas, arvan, et ta sai selle 80ndatel, võib-olla Hiiumaalt. Väga ilus, kuidagi ei raatsinud kasutada. Nüüd siis kasutasin. Nimi viitab Vana Testamendi loole põletusohvrialtari valmistamisest: Ja ta tegi vaskpesemisnõu ja selle vaskjala nende teenistuses olevate naiste peeglitest, kes teenisid kogudusetelgi ukse juures. (2Ms, 38:8) Nii on selles töös annetuse maiku, tulevaste ohvrite kuma. Ette hoolitsemist.

Fotod: Kadi Pajupuu

Ljudmila Swarczewskaja

Tunnete ühtsuse säilitamine

2023

110 x 120 cm

Gobelään. Vill, akrüül, viskoosi siid, siidipael, hõbetatud metalliniit, sisal, lureks, käsiti valmistatud pärlmutternööbid, messingist nööbid.

Selles gobeläänis on umbes sada nööpi.

Üldkompositsooni motiivide dramaatilist dünaamikat tähistab värvide kontrastsus, kuid visandil oli üks "tühi koht, või "aken", ja see tekitas idee kuidas seda kasutada.

Praegu elame keeruliste sotsiaalsete konfliktide, sõdade ja epideemia aega, ja selles segaduses pannakse meie tunded ja inimsuhted kõvasti proovide. Eraldatus, lahknevus on saanud meie elus realsuseks. Nii või teisiti on nööpide peamine banaalne funktsioon osade ühendamine. Hõbehallid paelad, mida mööda laskuvad pärlmutternööbikesed väljendavad mõtet ühendada tunded järjepidavuse säilitamise nimel, olgu selleks sündmuse aeg või koht. Seetõttu sai näituse teema "Ette/vaatlik" minu gobeläänikompositsiooni vaimude lähedaseks. Kultuurilise järjepidavuse säilitamine aitab vältida mälukaotust ja ületada eraldust.

Fotod: Haide Rannakivi

Erika Tampere

Eitea

2023

140 x 220 cm

gobeläänpõime, näpunöör; villane lõng, metallniit

Päike, lained, meretuuled või tuumaenergia vägi ja võimsus? Ei tea. Mis saab meie maast? Ei tea. Kas homo sapiens säilib kui liik? Meie koduplaneet, kes on läbinud hoomamatuid aegu, on usaldustpakkuv. Aga inimene oma lühiealisuse, pealiskaudsuse ja kiire elutempoga? Kas peab vastu? Ei tea. Maa armastab, toidab ja katab kõiki oma asukaid. Meie eirame arulagedalt tema tarkust ja hoolivust. Praegu Maa nutab ja jagab meile õpetlikke hoiatusi. Meie vastame hirmu ja tõmblemisega. Mis saab edasi? Eitea, eitea.

*Töö on valminud koostöös Taso Tamperega.
Täna Eesti Kultuurkapitali toetuse eest.*

Liisa Torsus

Rännutee

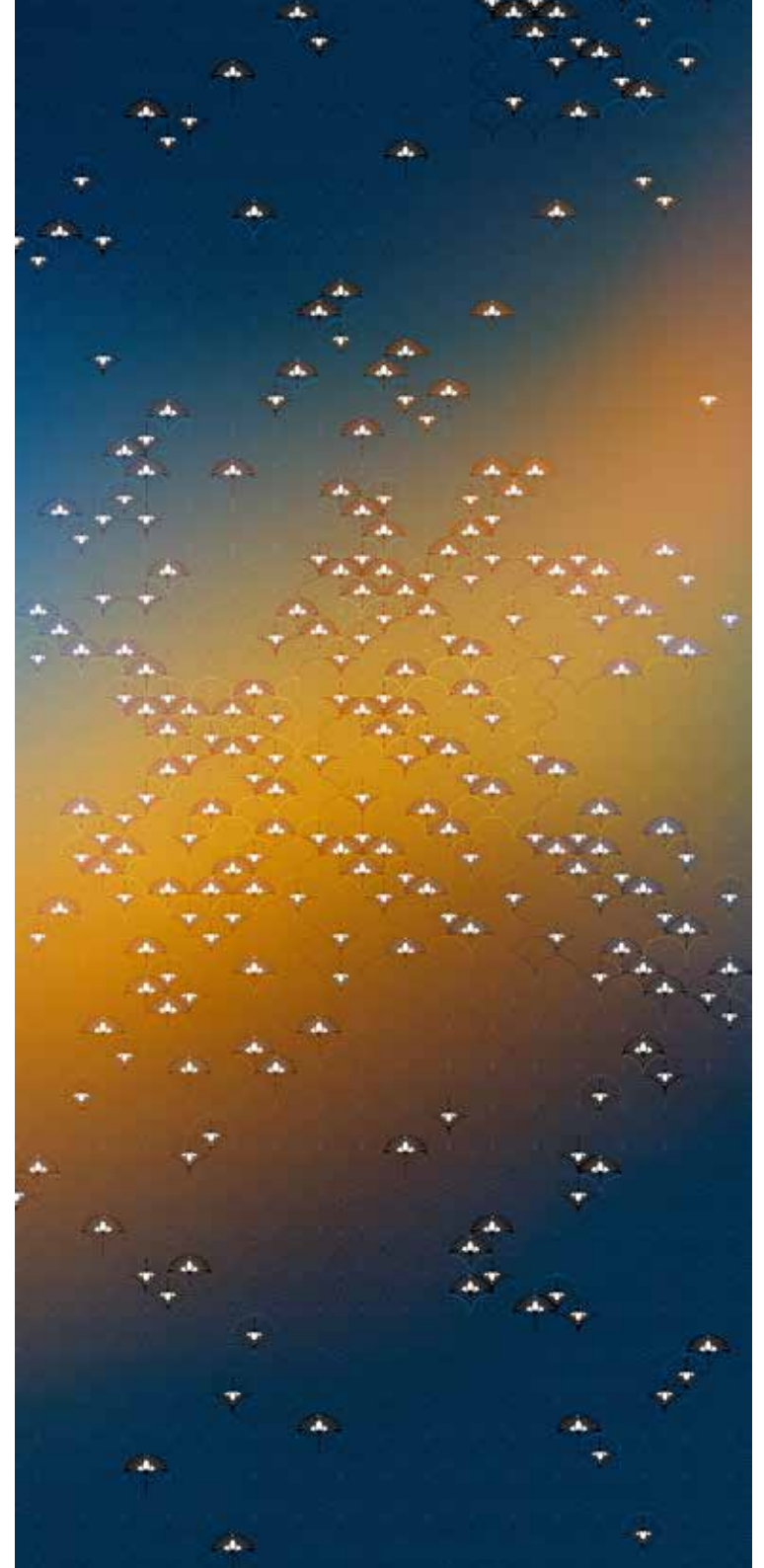
2023

320 x 145 cm

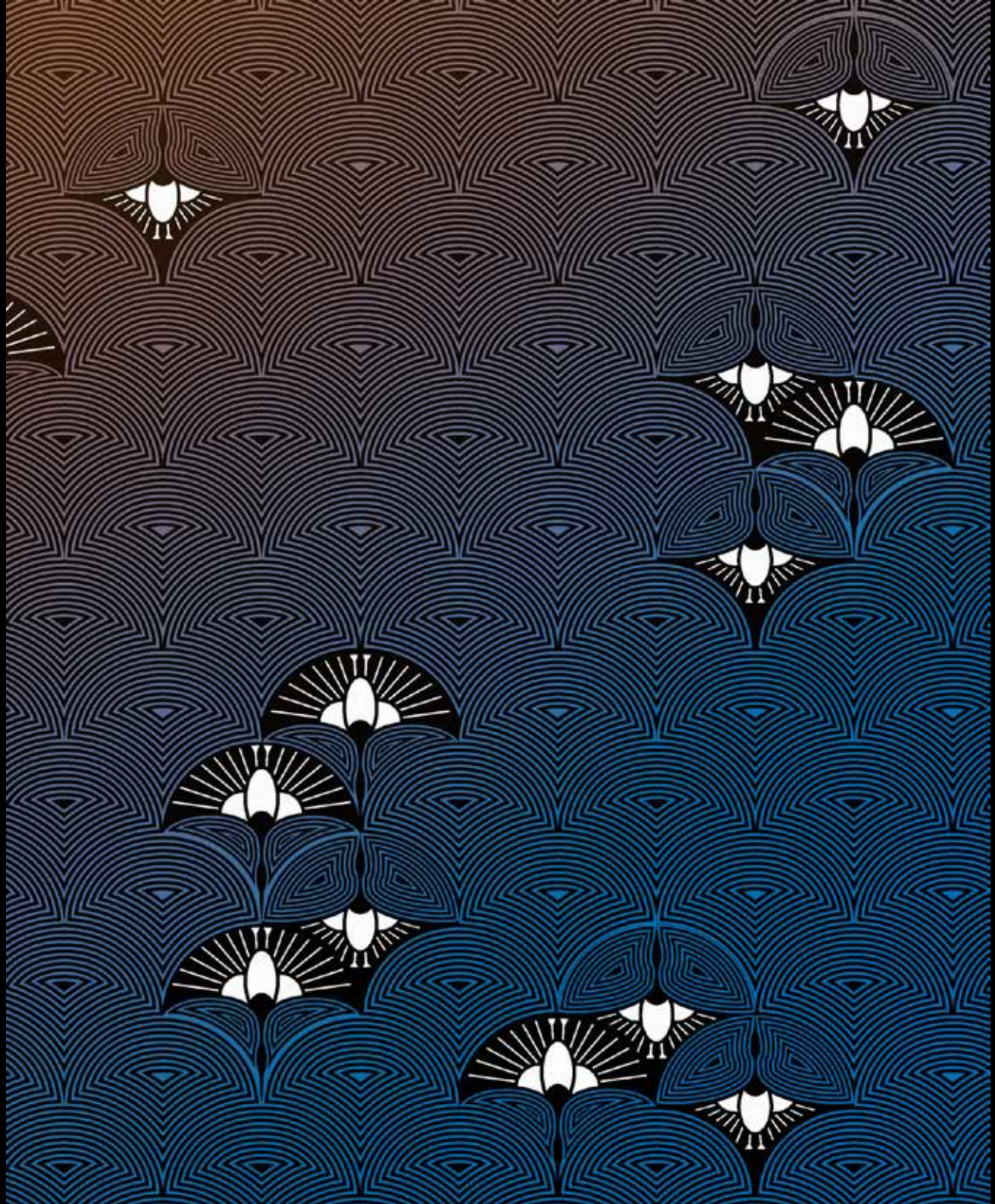
Digitrükk; puuvill.

Rändajaid on maailmas mitmeid ja erinevaid, inimesed, linnud, tuulde viidud seemned... Antoine de Saint-Exupéry on oma raamatus "Väike prints" öelnud järgmist: "Neile, kes rändavad, on tähed teejuhiks. Teistele on nad lihtsalt tulukesed.". Ka rändlinnud rändavad talviseks ajaks soojemasse piirkonda. Rände ajal navigeerivad nad muu hulgas tähtede liikumisest, päikese tõusust ja loojangust. Nende rännutee on pikk ja ohtlik, sundides ettevaatlikkusele. Lisaks teistele röövlindudele ning ekstreemsele kliimale on ohuks ka inimmaailm - eriti suurlinna tulede öine valgusreostus, mis võib sihilt kõrvale viia.

Fotod: Liisa Torsus

Ene Pars

Rahu ootuses

2023

122x310cm

Lapitöö, õmblus, organza

*Rahu ootuses. Inimestel on helesinine unistus.
Lõppeks see võitlus inimeste vahel, oleks võimalus
pöörduda tagasi argiellu, igapäevaste toimetuste
juurde – mitte sõdida.*

Fotod: Lisette Laanoja

Fotod: Lisette Laanoja

EteKL

Eesti Tekstiilikunstnike Liit
@eestitekstiilikunst

tekstiilikunst.ee